

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії **Віктор ПАЛАГІЦЬКИЙ**, 1984 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2005 році Міжнародний університет за спеціальністю Менеджмент, виконав акредитовану освітньо-наукову програму 051 «Економіка».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Київського національного університету будівництва і архітектури Міністерства освіти та науки України, м. Київ від «14» липня 2026 року № 150/52-14/90/26, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – **Лесі СОРОКІНОЇ**, доктора економічних наук, професора, професора кафедри економіки будівництва Київського національного університету будівництва і архітектури

Рецензентів – **Надії ЛИСИЦІ**, кандидата економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки будівництва Київського національного університету будівництва і архітектури
– **Вікторії ТИТОК**, кандидата економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки будівництва Київського національного університету будівництва і архітектури

Офіційних опонентів – **Ігоря ФЕДУНА**, доктора економічних наук, професора, професора кафедри фінансово-економічної безпеки Національної академії Служби безпеки України
– **Олени ЗАГОРЕЦЬКОЇ**, кандидата економічних наук, доцента, доцента кафедри економіки підприємства та інвестицій Національного університету «Львівська політехніка»

на засіданні «05» вересня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» **Віктору ПАЛАГІЦЬКОМУ** на підставі публічного захисту дисертації «Формування економічної безпеки учасників будівництва в умовах економічної циклічності» за спеціальністю 051 «Економіка».

Дисертацію виконано в Київському національному університеті архітектури і будівництва Міністерства освіти та науки України, м. Київ.

Науковий керівник: **Ольга БЄЛЕНКОВА**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки будівництва Київського національного університету будівництва і архітектури.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація є актуальною і завершеною кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто автором. Отримані результати дисертаційної роботи спрямовані на вирішення важливого наукового завдання розвитку теоретичних засад, методичних підходів та прикладного інструментарію формування економічної безпеки учасників будівництва в умовах економічної циклічності. Запропонований інструментарій забезпечує своєчасне виявлення загроз, адаптацію до циклічних змін економічного середовища, підвищення

резильєнтності підприємств та обґрунтованість управлінських рішень щодо збереження їх економічної стійкості й конкурентоспроможності.

Результати дисертаційної роботи створюють сучасну науково-методичну основу для оцінювання, прогнозування та забезпечення економічної безпеки учасників будівництва в умовах економічної циклічності та зростаючої невизначеності зовнішнього середовища. Розроблена фазово-диференційована система оцінювання економічної безпеки та інтегральна модель її управління, побудовані на врахуванні особливостей різних фаз економічного циклу, дозволяють адаптувати механізми забезпечення безпеки до змін економічної кон'юнктури, своєчасно реагувати на ризики та підтримувати стабільне функціонування будівельних підприємств у довгостроковій перспективі.

Запропоновані у дисертації методичні підходи до антициклічного управління та підвищення резильєнтності дозволяють будівельним підприємствам своєчасно ідентифікувати фазові зміни економічного циклу, формувати ефективні заходи реагування на загрози та оптимізувати використання фінансових, виробничих і кадрових ресурсів. Це забезпечує підвищення рівня економічної безпеки, зниження впливу кризових явищ, посилення адаптивності до змін ринкового середовища та створення передумов для сталого розвитку й зміцнення конкурентних позицій учасників будівництва.

Дисертація написана державною мовою та відповідає вимогам пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44 (зі змінами).

Здобувач має 13 наукових публікацій за темою дисертації, з них: 6 статей у наукових фахових виданнях України категорії «Б»; 7 тез наукових доповідей в збірниках матеріалів міжнародних конференцій:

Статті у наукових фахових виданнях України, які індексуються в міжнародних наукометричних базах

1. Палагіцький В., Казьмін О., Кошовий Б., Шокотько О., Сисько О. Економічна безпека та стратегічна стійкість будівельних підприємств в умовах циклічних коливань. *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин*, 2023, 52(3), 170–178. [https://doi.org/10.32347/2707-501x.2023.52\(3\).170-178](https://doi.org/10.32347/2707-501x.2023.52(3).170-178) (Особистий внесок: обґрунтовано інтеграційний підхід до поєднання економічної безпеки та стратегічної стійкості будівельних підприємств, пропозиції щодо впровадження адаптивних та інноваційно-цифрових інструментів управління підприємствами в умовах економічної циклічності).

2. Гойко А., Цифра Т., Беседа М., Палагіцький, В., Тимофєєв Д. Стратегічні напрями зміцнення економічної безпеки та розвитку конкурентних переваг будівельних підприємств. *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин*, 2024, 53(3), 349–359. [https://doi.org/10.32347/2707-501x.2024.53\(3\).349-359](https://doi.org/10.32347/2707-501x.2024.53(3).349-359) (Особистий внесок: обґрунтування підходів до інтеграції процесів забезпечення економічної безпеки та формування конкурентних переваг БП, пропозиції оцінювання конкурентоспроможності підприємств із застосуванням формалізованого аналітичного інструментарію).

3. Палагіцький В., Скрипник А., Скрипник О. Вплив економічної циклічності на формування економічної безпеки будівельних підприємств. *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин*, 2025, 55(3),

168–184. [https://doi.org/10.32347/2707-501x.2025.55\(3\).168-184](https://doi.org/10.32347/2707-501x.2025.55(3).168-184) (Особистий внесок: узагальнено існуючу теоретико-методичну базу формування економічної безпеки будівельних підприємств, обґрунтовано впливу економічної циклічності на систему її забезпечення, розроблення матричного підходу до оцінки взаємодії екзогенних та ендогенних факторів у розрізі фаз економічного циклу, а також доведенні визначальної ролі ендогенних детермінант як об'єкта антициклічного управління)

4. Беленкова О.Ю., Палагіцький В.І. Концепція «резильєнтності» як теоретична основа антикризового управління підприємствами в умовах циклічності. *Нові технології в будівництві*, 2025, 46, 71–78. <https://doi.org/10.32782/2664-0406.2025.46.9> (Особистий внесок: запропоновано здійснювати антикризове управління будівельними підприємствами на основі резильєнтності їх розвитку, розроблено фазово-орієнтовану систему інструментів формування резильєнтності підприємства)

5. Палагіцький В. Науково-методологічні основи антициклічного управління як інструменту забезпечення економічної безпеки будівельних підприємств. *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин*, 2025, 56(3), 146–161. [https://doi.org/10.32347/2707-501x.2025.56\(3\).146-161](https://doi.org/10.32347/2707-501x.2025.56(3).146-161)

6. Беленкова О., Палагіцький В. Інструментарій стабілізації фінансово-економічного стану учасників будівництва в умовах циклічних коливань. *Шляхи підвищення ефективності будівництва в умовах формування ринкових відносин*, 2026, 57(2), 340–350. [https://doi.org/10.32347/2707-501x.2026.57\(2\).340-350](https://doi.org/10.32347/2707-501x.2026.57(2).340-350) (Особистий внесок: відібрано, систематизовано, проаналізовано і обґрунтовано сукупність інструментарію формування системи економічної безпеки підприємств на різних фазах економічного циклу).

Наукові праці, що представлені як тези доповіді у міжнародних науково-технічних конференціях

7. Шокотько О.С., Казьмін О.Г., Палагіцький В.І. Антициклічні стратегії забезпечення конкуренто-спроможності та економічної безпеки підприємств будівельної галузі в умовах економічної циклічності. *Проблеми генезису економіки інтелектуально-інноваційного капіталу*: матеріали доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 5-6 листопада 2024 року) / за заг. ред. В.М. Лича, Л.О. Згалат-Лозинської. Київ: КНУБА, 2024. С. 334 – 336. (Особистий внесок: аналіз антициклічних стратегій підприємств).

8. Галунка О.Д., Палагіцький В.І., Шокотько О.С. Алгоритмізація комплексних трансформацій інноваційної діяльності учасників будівництва. *Міжнародний науково-технічний форум «Архітектура, Будівництво, Дизайн: Технологія, Енергетика, Менеджмент»*: матеріали VII Міжнар. наук.-техн. конф. “Нові технології в будівництві” (м. Київ, 19 листопада 2024 р.). С. 448 – 451. (Особистий внесок: виявлено необхідність трансформації системи управління підприємствами під дією зовнішніх чинників).

9. Казьмін О.Г., Палагіцький В.І. Проблеми і перспективи інноваційної діяльності підприємств будіндустрії. *Проблеми генезису економіки інтелектуально-інноваційного капіталу*: матеріали доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 7-8 листопада 2023 року) у 2-х ч. / за заг. ред. В. М. Лича. – Ч. 2. – Київ: КНУБА, 2023. С.193 – 195. (Особистий внесок: проаналізовано тенденції розвитку будівельних підприємств)

10. Казьмін О.Г., Палагіцький В.І., Остапенко І.О., Локтіонова Я.Ф. Чинники корпоративної соціальної відповідальності будівельних проєктів. Програма та тези доповідей. *Архітектура та Будівництво: Відновлення України. Наука, Технологія, Практика: Міжнародний науково-технічний форум* (15-16 листопада 2023 р., м. Київ). – Київ: Видавництво Ліра-К, 2023. С. 439–440. (Особистий внесок: основні напрямки адаптації будівельних підприємств до вимог проєктного управління)

11. Палагіцький В.І. Стратегічні аспекти забезпечення економічної безпеки девелоперських компаній в умовах циклічності будівельного ринку. *V Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми генезису економіки інтелектуально-інноваційного капіталу»*, 4-5 листопада, 2025, Київ. С. 476 –479.

12. Палагіцький В.І. Циклічність економіки як чинник загострення загроз економічній безпеці будівельних компаній. IX Всеукраїнської науково-практичної конференції *«Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством»* (м. Полтава, 26 березня, 2026 р.). С. 482-483.

13. Палагіцький В.І., Гончар В.В. Теоретичні підходи до оцінювання економічної безпеки на мікро і макрорівнях. *Міжнародний науково-технічний форум «Архітектура, Будівництво, Дизайн: Виробництво, Інформатизація, Менеджмент»*: матеріали XII Міжнар. наук.-техн. конф. “Нові технології в будівництві” (м. Київ, 24-25 листопада 2025 р.). С. 498 – 499. (Особистий внесок: проаналізовано теоретичні підходи до оцінювання економічної безпеки підприємства).

Повнота викладення основних наукових результатів, висновків, рекомендацій та положень дисертаційного дослідження відповідає вимогам, що пред’являються до дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії.

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти) та висловили зауваження:

Голова ради – доктор економічних наук, професор СОРОКІНА Леся Вікторівна, професор кафедри економіки будівництва Київського національного університету будівництва і архітектури, без зауважень.

Рецензент – кандидат економічних наук, доцент ЛИСИЦЯ Надія Василівна, доцент кафедри економіки будівництва Київського національного університету будівництва і архітектури, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. У підрозділі 1.2 (с. 84-90) автором обґрунтовано доцільність використання циклів Кітчина як основи для фазово-диференційованого оцінювання економічної безпеки будівельних підприємств. При цьому зазначено, що саме короткострокові цикли найбільшою мірою відповідають оперативному горизонту управління діяльністю будівельних підприємств. Водночас дискусійним є питання достатності обґрунтування вибору саме циклів Кітчина як базової основи запропонованої методики, оскільки у роботі також розглядається вплив середньо- та довгострокових економічних циклів (Жугляра, Кузнеця, Кондратьєва) на функціонування будівельної галузі. На нашу думку, дослідження могло б бути посилене шляхом більш детального обґрунтування критеріїв вибору саме циклів Кітчина та порівняння їх переваг із іншими видами економічної циклічності для оцінювання економічної безпеки

будівельних підприємств.

2. У підрозділі 2.3 (с. 166-171) автором запропоновано визначати поточну фазу економічного циклу Кітчина за допомогою методу «більшості сигналів», сформованого на основі сукупності макроекономічних індикаторів. Водночас дискусійним є питання обґрунтування однакової значущості окремих індикаторів при визначенні фаз економічного циклу. Окремі показники можуть відрізнятися швидкістю реагування на зміни економічної кон'юнктури, рівнем волатильності та прогностичною цінністю. У зв'язку з цим доцільним було б додатково обґрунтувати критерії відбору індикаторів та їх вагомість, а також здійснити порівняння запропонованого підходу з альтернативними методами ідентифікації фаз економічного циклу.

3. У підрозділі 3.2 (с. 192-193) автором для формування системи показників економічної безпеки та визначення галузевих бенчмарків використано результати експертного опитування керівників двадцяти будівельних підприємств. При цьому до моделі включено показники, які підтримала більшість експертів. Водночас дискусійним є питання стійкості отриманих результатів до зміни складу експертної групи, оскільки чисельність і структура експертної вибірки можуть впливати на формування переліку показників та відповідних бенчмарків. На нашу думку, методика могла б бути посилена додатковим обґрунтуванням критеріїв відбору експертів, а також аналізом чутливості отриманих результатів до зміни експертних оцінок.

4. У підрозділі 3.2 та табл. 3.1-3.8 автором запропоновано систему галузевих бенчмарків для оцінювання окремих складових економічної безпеки будівельних підприємств. Водночас дискусійним є питання універсальності запропонованих нормативних інтервалів, оскільки будівельні підприємства істотно відрізняються за масштабами діяльності, спеціалізацією, організаційною структурою та умовами функціонування. Доцільним видається більш детально обґрунтувати порядок актуалізації галузевих бенчмарків та можливість їх адаптації до різних типів будівельних підприємств і змін ринкового середовища.

5. У підрозділі 3.2 при формуванні інтегрального показника економічної безпеки використано багаторівневе агрегування часткових показників, зокрема для окремих складових застосовано середнє геометричне (формула 3.6). Водночас дискусійним є питання обґрунтування вибору саме такого способу агрегування, оскільки різні математичні моделі можуть по-різному відображати вплив окремих складових на кінцевий результат оцінювання. На нашу думку, доцільним було б доповнити дослідження порівняльним аналізом результатів застосування альтернативних способів агрегування показників та оцінкою їх впливу на інтегральний рівень економічної безпеки.

6. У підрозділі 3.2 та табл. 3.8 автором запропоновано систему показників фізичної безпеки будівельного підприємства, яка враховує специфіку функціонування галузі в умовах воєнного стану. Водночас дискусійним є питання обґрунтування цільових значень та методики кількісного оцінювання окремих показників, зокрема рівня страхування воєнних ризиків, частки критичного персоналу, захищеного від мобілізації, та забезпеченості персоналу сертифікованими укриттями. Доцільним було б більш детально визначити джерела формування нормативних значень зазначених показників і порядок їх практичного оцінювання, що сприяло б підвищенню відтворюваності запропонованої методики.

7. У підрозділі 3.2 (с. 219-220) автором запропоновано інтегральний показник економічної безпеки, у якому вагові коефіцієнти функціональних складових змінюються залежно від поточної фази економічного циклу Кітчина. Такий підхід є одним із ключових елементів авторської методики. Водночас дискусійним є питання чутливості інтегрального показника до зміни фазових вагових коефіцієнтів, оскільки навіть незначне їх коригування може впливати на підсумкову оцінку економічної безпеки підприємства. На нашу думку, дослідження могло б бути посилене проведенням аналізу чутливості інтегрального показника до варіації фазових вагових коефіцієнтів, що дозволило б підтвердити стійкість отриманих результатів та підвищити обґрунтованість запропонованої методики.

Рецензент – кандидат економічних наук, доцент, ТИТОК Вікторія Вікторівна, доцент кафедри економіки будівництва Київського національного університету будівництва і архітектури, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. У цілому розділ 1 характеризується високим рівнем теоретичного обґрунтування та ґрунтовним опрацюванням понятійно-категоріального апарату, зокрема щодо визначення факторів (рис. 1.2, с. 50; рис. 1.3, с. 60) і функціональних складових (табл. 1.3, с. 62–64) економічної безпеки. Водночас у підрозділі 1.2 (с. 70–84), присвяченому методичним основам оцінювання економічної безпеки учасників будівництва, виклад матеріалу має описово-оглядовий характер та потребує більш інтегрованого узагальнення ключових підходів. В окремих фрагментах спостерігається надмірна деталізація загальноекономічних концепцій оцінювання (табл. 1.4, с. 74), методів нормалізації (табл. 1.5, с. 79) та визначення вагових коефіцієнтів (табл. 1.6, с. 80) без чіткої їх систематизації в межах єдиної аналітичної логіки врахування галузевої специфіки будівництва. Доцільним є посилення концептуальної єдності викладу та виразніший акцент на узагальнюючих висновках щодо специфіки диференціації методичного інструментарію залежно від ролі суб'єкта (девелопер, підрядник, замовник) на основі запропонованих схем взаємодії (рис. 1.1, с. 44) та матриць ризиків (табл. 1.1, с. 43; табл. 1.2, с. 45–47). Загалом науковий рівень розділу є належним, однак він вимагає підвищення структурної компактності та аналітичної цілісності.

2. Зауваження по п. 2.3 стосується засад обґрунтування та практичного застосування концептуальних підходів до формування фазово-диференційованої системи оцінювання економічної безпеки будівельних підприємств (с. 145–154). У тексті підрозділу недостатньо чітко розкрито математико-статистичну логіку розрахунку та практичну інтерпретацію механізму фазового переходу вагових коефіцієнтів (табл. 2.4, с. 146) при зміні стадій циклу Кітчина. Доцільно було б детальніше пояснити, яким чином забезпечується плавність фазового переходу для уникнення дискретних стрибків і спотворень значень інтегрального показника економічної безпеки підприємства при зміні макроекономічної кон'юнктури, а також посилити узгодження зазначеного алгоритму із загальною аналітичною структурою другого розділу, зокрема з макроекономічною динамікою (рис. 2.6–2.7, с. 124, 130) та виявленими ризик-профілями суб'єктів будівництва (табл. 2.2–2.3, с. 142, 144).

3. Висновки до розділу 2 вирізняються достатньою теоретико-методичною обґрунтованістю та інноваційною насиченістю, що свідчить про глибоку діагностику сучасного стану будівельної галузі та виявлення закономірностей впливу циклічних процесів (с. 109–131). Водночас у підсумкових положеннях розділу недостатньо представлено інтегрований виклад особливостей поєднання випереджальних та

синхронних макроекономічних індикаторів (рис. 2.1–2.5, с. 111, 116, 120) із внутрішніми ризик-профілями та специфікою функціонування девелоперських і підрядних підприємств (рис. 2.8, табл. 2.2–2.3, с. 135, 142, 144). Доцільним є більш системне узагальнення запропонованих діагностичних підходів та фазово-диференційованих вагових коефіцієнтів (табл. 2.4, с. 147) для посилення логіки, виразності та аналітичної завершеності висновків розділу.

4. Зауваження щодо підрозділу 3.2 (с. 189–221). У контексті дисертаційного дослідження здобувачем запропоновано інтегральну фазово-диференційовану модель оцінювання економічної безпеки будівельних підприємств, яка базується на концепції динамічної резильєнтності та охоплює фінансову, виробничо-технологічну, кадрову, ринково-контрактну, інформаційно-цифрову та безпекову складові. На підставі аналізу тексту підрозділу 3.2 виникло зауваження щодо необхідності більш детального розкриття алгоритму агрегування часткових показників у єдиний інтегральний індекс (формули 3.3–3.19, с. 194–219); зокрема, доцільно чіткіше уточнити процедуру нормалізації різнорозмірних вхідних параметрів за формулами (3.1) та (3.2) (с. 191–192), а також навести конкретне експертне або статистичне обґрунтування обраних діапазонів галузевих бенчмарків (порогових значень) для кожної з 6 функціональних складових у табл. 3.1–3.8 (с. 195, 196, 200, 204, 208, 213, 215, 218). Крім того, варто посилити прозорість розрахунку та навести конкретні значення адаптивних вагових коефіцієнтів (w_1 – w_6) для різних фаз циклу Кітчана (оскільки у тексті на с. 219 йде посилання на табл. 3.9, яка насправді містить шкалу інтерпретації ІПЕБ на с. 220), що дозволить підвищити відтворюваність розробленої методики та її прикладної інтерпретованості.

5. Зауваження редакційно-структурного характеру щодо Розділу 3: у завершальній частині дисертаційного дослідження (Розділ 3) відсутня узагальнююча структурно-логічна схема контуру антициклічного управління, яка б наочно відображала цілісний взаємозв'язок між блоком ідентифікації фази циклу Кітчана (на основі випереджаючих індикаторів), блоком фазово-диференційованої оцінки резильєнтності та блоком прийняття управлінських рішень (превентивних, адаптаційних та стабілізаційних заходів). Таку схему доцільно було б побудувати шляхом графічної інтеграції та синтезу матеріалів підрозділу 3.1 (зокрема, рис. 3.1 на с. 176, рис. 3.2 на с. 183 та рис. 3.3 на с. 186) та підрозділу 3.3 (с. 221–222), що дозволило б логічно об'єднати методику розрахунку складових (табл. 3.1–3.8, с. 195–218) з практичним інструментарієм антициклічного реагування й значно посилити б наочність і практичну цінність розробленого підходу.

Офіційний опонент – доктор економічних наук, професор ФЕДУН Ігор Леонідович, професор кафедри фінансово-економічної безпеки Національної академії Служби безпеки України, надав позитивний відгук із зауваженнями:

1) Обмеження суб'єктного охоплення. Незважаючи на деталізовану типологію шести категорій учасників будівництва (підрозділ 1.1), в подальшому практичний інструментарій оцінювання та підвищення рівня економічної безпеки учасників будівництва в умовах економічної циклічності розроблено переважно для девелоперів і підрядників. Доцільно було б більш детально окреслити особливості адаптації запропонованого інструментарію до бізнес-моделей інших учасників будівництва.

2) Універсальність моделі оцінювання рівня економічної безпеки. Практичну апробацію результатів дисертаційного дослідження здійснено на прикладі будівельних підприємств, які будують за інноваційними технологіями (ТОВ «ЮКАТ-

ЗД» 3D-друк бетоном, ТОВ «Конопляні технології» конопляно-вапняне будівництво). Виникає запитання, наскільки запропонована фазово-диференційована модель оцінювання економічної безпеки будівельних підприємств та порогові значення її показників є застосовними для великих девелоперських і підрядних компаній іншою структурою активів, традиційними технологіями та значно більшим масштабом діяльності.

3) Методологія експертного опитування учасників будівництва. Вагові коефіцієнти та бенчмарки фазово-диференційованої моделі оцінювання економічної безпеки будівельних підприємств розраховано на основі опитування керівників 20 будівельних підприємств (підрозділ 3.2). Однак у тексті бракує відомостей щодо розподілу підприємств вибірки за розміром підприємств (великі / середні / малі), географією та типом діяльності (девелопери / підрядники / змішані), що дещо обмежує можливість проведення оцінювання релевантності отриманих порогових значень. Також, на нашу думку, доцільно було б також опитати інших учасників будівництва.

4) Врахування накладання економічних циклів різної тривалості. У розділі 2 зазначено, що цикли Кітчина, Жугляра, Кузнеця та Кондратьєва накладаються один на одного, забезпечуючи цим складну динаміку економічної активності. Тому необхідно деталізувати, як враховує практичний інструментарій фазової ідентифікації короткострокових циклів Кітчина (розділ 3) вказане накладання.

5) Зміст запропонованих заходів антициклічного управління будівельними підприємствами. Інструментарій антициклічного фазово-диференційованого управління економічною безпекою учасників будівництва на основі резильєнтності (підрозділ 3.3) спирається на суттєво оновлену фазову логіку, проте самі управлінські заходи є переважно класичними. Роботу посилює висвітлення принципово нових управлінських інструментів, сформованих автором з урахуванням реалій воєнного стану, розвитку сучасних цифрових технологій тенденцій глобалізації тощо.

6) Обмежена валідація воєнних індикаторів. Запропоновані індикатори оцінювання рівня фізичної безпеки будівельних підприємств в умовах воєнного стану (частка застрахованих активів, частка контрактів із форс-мажорними застереженнями, наявність укриттів тощо) є оригінальним внеском здобувача. Водночас їх валідація наразі є об'єктивно обмеженою, оскільки ринок страхування воєнних ризиків в Україні перебуває на стадії становлення, а статистика щодо фізичних ризиків є фрагментарною. Це обмежує можливість верифікації порогових значень зазначених індикаторів.

7) Обсяг та зміст додатків. Доцільним видається включення до додатків наскрізного числового прикладу розрахунку інтегрального показника рівня економічної безпеки для конкретного будівельного підприємства, а також окремого переліку умовних скорочень.

Офіційний опонент – кандидат економічних наук, доцент ЗАГОРЕЦЬКА Олена Ярославівна, доцент кафедри економіки підприємства та інвестицій Національного університету «Львівська політехніка», надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Ключовим елементом запропонованого інструментарію є адаптивні вагові коефіцієнти складових економічної безпеки, вагомість яких змінюється залежно від поточної фази циклу Кітчина (принцип фазової диференціації сформульовано на с. 84, методи визначення вагових коефіцієнтів систематизовано у табл. 1.6 на с. 80, а самі коефіцієнти застосовано в

інтегральній моделі у табл. 3.1-3.9 на с. 195-220). Разом із тим у роботі недостатньо повно розкрито процедуру формалізованого визначення цих коефіцієнтів та методику їх фазового переходу, яка має унеможливлювати стрибкоподібні зміни значень інтегрального показника при зміні фази циклу. Доцільно було б детальніше обґрунтувати стійкість (робастність) експертних оцінок вагомості, а також навести кількісні критерії плавного переходу вагових коефіцієнтів між суміжними фазами циклу.

2. Запропонований у підрозділі 2.3 підхід до ідентифікації фаз економічного циклу ґрунтується на системі випереджаючих та синхронних індикаторів, динаміку яких проаналізовано на рис. 2.9-2.14 (с. 150-168). Проте, зважаючи на наявні в роботі застереження щодо часових лагів і затримок в оприлюдненні офіційної статистичної інформації Держстату, доцільно було б докладніше висвітлити механізм визначення точок перелому циклу в режимі, наближеному до реального часу, а також оцінити ризики хибної ідентифікації фази (хибних сигналів індикаторів) та їх вплив на достовірність підсумкової оцінки економічної безпеки.

3. Практична апробація запропонованих методичних підходів та розрахунок складових інтегральної моделі (табл. 3.1-3.9, с. 195-220 у підрозділі 3.2) здійснені на базі двох підприємств ТОВ «ЮКАТ-ЗД» та ТОВ «Конопляні технології». Для посилення репрезентативності емпіричних висновків та підтвердження універсальності інтегральної фазово-диференційованої моделі доцільно було б розширити вибірку підприємств, а також диференціювати результати апробації за функціональною роллю учасників будівництва (девелопер / підрядник), що узгоджувалося б із задекларованим у роботі принципом диференціації інструментів безпеки за роллю суб'єкта в інвестиційно-будівельному процесі.

4. У підрозділі 3.2 обґрунтовано інтегральну фазово-диференційовану модель та шкалу інтерпретації інтегрального показника економічної безпеки (табл. 3.9, с. 220) із визначенням, зокрема, порогового значення 0,6 (с. 228), а в підрозділі 3.3 запропоновано концептуальний підхід і інструментарій антициклічного управління (табл. 3.10-3.12, с. 224, 231, 233). Оскільки вагові коефіцієнти складових у моделі змінюються залежно від фази циклу, дискусійним залишається питання, чи має бути фазово-диференційованою й сама шкала інтерпретації (табл. 3.9), адже за незмінних порогових значень однаковий рівень інтегрального показника може відповідати різному стану безпеки на різних фазах. Доцільно було б також формалізувати (алгоритмізувати) зв'язок між рівнем безпеки за табл. 3.9 та вибором конкретних заходів за табл. 3.10-3.12 для кожної фази циклу.

5. У роботі слушно акцентовано увагу на форс-мажорних умовах повномасштабної війни як чиннику формування економічної безпеки, що відображено як у запропонованому уточненому визначенні поняття, так і в аналізі впливу воєнних чинників на будівельну галузь (розділ 2, зокрема с. 107-114). Разом із тим потребує додаткового методологічного узгодження питання співвіднесення регулярної економічної циклічності (циклу Кітчина) зі структурним шоком воєнного стану, який за своєю природою не є циклічним. Доцільно було б чіткіше розмежувати вплив закономірних фазових коливань економіки та впливу екстраординарних воєнних чинників на параметри моделі,

а також деталізувати управлінські інструменти реагування підприємств саме на неперіодичні (позациклічні) загрози.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» немає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує **Віктору ПАЛАГІЦЬКОМУ** ступінь доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Леся СОРОКІНА

Підпис Сорокіної Л.В. завідувач

Вчений секретар вченої ради
Київського національного університету
будівництва і архітектури

Микола КЛИМЕНКО